

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrť " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrť " 5 " — " —
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 279.

V Ljubljani, v sredo 5. decembra 1900.

Letnik XXVIII.

Volilno gibanje.

Politično dekadentstvo dr. Tavčarja.

Dr. Tavčar se mora pač samemu sebi smejati, kadar pripoveduje kmetom, kako izboren katoličan da je. Saj vendar dobro ve, da nihče na Slovenskem ni toliko storil, da se izpodkoplje katoličanstvo, kakor on, in sedaj vedoma sam o sebi nasprotno trdi in — po gostilnah pred kmeti moli svoje čudne molitvice. Vsako nedeljo gre kam na Dolenjsko, in že prej svoj spisan govor izroča tiskarni. Zato so samo njegovi govori doslovni v »Narodu«, drugi velikani — ala Jelenec — ne pridejo do te časti.

V nedeljo je na Dvoru na Dolenjskem strahovito »farbale« poslušalce. Pravil je, da se »s prižnic in iz spovednic psovanja kakor smrhljiva gnojica vlivajo na narodno napredno stranko«. Saj liberalna stranka je »poštena verna«. Duhovniki so »podrepne muhe«. »Vestni duhovnik bo mej nami kmalu nekaj takega, kar je bela vrana mej svojimi črnimi tovarišicami«. Dr. Tavčar sam ve, da ni hujših sovražnikov vestnih duhovnikov, nego so njegovi »podrepniki«. Nalagal je poslušalce, da je na Španskem duhovščina odrila kmeta, ko vendar vsakdo ve, da je liberalna vlada pod vodstvom framasonov zakrivila vse gorje in oropala cerkev. In na to je strašil Dolenjce, da bo slovenska lačna duhovščina vrgla kmeta v ponev in ga bo ocvrla! Na to se je lotil škofa, kateremu kar naravnost očita, da ne govori sam iz sebe, ampak da iz škofa govore »znani nezreli mladeniči, katerim je laž edino orodje in tudi edina molitev!«

Z impertinentno brezobzirnostjo je trdil, da liberalci niso niti s prstom ganili nikdar, da bi ljudstvo odvrčali od češčenja božjega in od obiska božje službe. Dr. Tavčar, ta znani »dobrotnik« cerkve, ki je v »Narodu« vedno hujskal zoper cerkveno premoženje, patetično vprašuje Dolenjce: »In mi, ki nas toliko blatijo, ali nismo vsikdar rade volje dajali, kar se je zahtevalo za resnične cerkvene potrebe?« — Ali je mogoče še ostudneje lagati?

Svetohlinsko je dr. Tavčar zavijal svoje oči proti nebu in kmetom pravil, kako je »lakot, žejo, mrz in revščina prenašal naš ljubi gospod Jezus Kristus« in vpraševal, zakaj duhovniki ne bodijo »nagi okrog, kot berač sv. Martina!« Bogatin dr. Tavčar je očital duhovnikom bogastvo in rekel: »Ali nismo vsi berači, vsi skupaj?« Ljudje so čudno gledali berača — Tavčarja. Indirektno je škofu očital blaznost zaradi pastirskega lista, Pfeiferja zmerjal, da je hrom! Pravil je kmetom, da je naš vek stoletje pijanih kapelanov (v resnici je bil sam Tavčar, ko je to rekel, že precej »gignjen«), kvasil je, da kapelani teleta koljejo, vino in žganje točijo, da letajo kakor beriči od hiše do hiše, da ponarejajo glasovnice in da imajo kosmata ušesa.

Z imenoma dan, dr. Tavčar! Če ne vam bomo rekli: nesramen lažnik! Vrhunec svoje poštenosti je dosegel Tavčar, ko je rekel: Narodna stranka sili na to, da naj se duhovščina povrne h Kristusu-kralju! Fej, da more izobražen mož tako hinavsko tajiti resnico!

Na to je kvasil, da je narodna stranka prijateljica kmetov, in ni vedel nobenega drugega dokaza za to smešno trditev, nego — boj proti duhovščini. O bivših katoliško-

narodnih poslancih je rekel, da so »se ti gospodje vedno bahali, kmet je naš, ta mora plesati, kakor mi godemo«. Kateri poslanec je to rekel in kdaj? Z imenom na dan! Če tega ne storite, dr. Tavčar, bo svet vedel, da ste obrekovali!

Na to je čenčal, da Povše še nobenega klanca ni preložil, pravil o »groznem očitaniu«, da so »katoličani pri prodaji umetnih gnojil naravnost goljufali« in da »deželo pri dachu sleparijo«. Groza! Na to je kvasil o »poljskih judih«, o »klerikalnem vozičku«, ki je »stara šara«, in slednjič je priznal, da Zupančič nima sladke zgovornosti, in prav nazadnje je rekel: »Amen«.

Ali ni to politično harlekinstvo?

Tavčarja je za tem posnemal dr. Triller. Ta je pa v svoji navdušenosti (ali je morda kaj pil, ali kali?) trdil, da »kapelani v našem plašču letajo na cesto in v gostilno«. Oho! Z imenom na dan, dr. Triller, drugače se vas prime isto ime, kakor dr. Tavčarja! Triller je čvekal dalje, da je semenišče »ljublanski golobnjak«, da je škofstvo »strogo kapitalistično«, da je dr. Šusteršič »škofov postrežek«, in je sklenil z »nekrščanskim farovskim jarmom!« To je govoril isti Triller, ki je dan prej v Narodnem domu govoril za — slogo!

Ali ni znamenje najhujše dekadence v liberalni stranki, da s takimi sredstvi deluje? Povsod drugje bi bilo količjak izobražene ljudi sram, tako govoriti, kakor »izobražena« Tavčar in Triller, pri nas pa »inteligence« take otrobe slastno požira!

No, z dekadenti bomo mi že gotovi! Saj vsi ljudje še niso na glavo padli!

Gorenjsko.

Iz Bukovice 3. dec. Slišali smo, da je neki Bukovčan izjavil v »Slov. Narodu« (pretečeni teden), da bomo na Bukovici vsi volili Jelenca. Ne vemo, kako dotični ve vse naše misli, saj mogoče vendar ni vseveden, ako ga pa on sam misli voliti, še nismo vsi Bukovčani njegovega mnjenja.

Resnici na ljubo pa bodi povedano, da bomo na Bukovici volili skoraj brez izjeme poslance katol.-narodne stranke.

Več posestnikov in volilcev na Bukovici.

Shod na Lancovem pri Radovljici.

Iz radovljiškega okraja se nam poroča: Približuje se čas državnoborskih volitev. Povsod vre in se pripravlja na te res važne volitve. Tudi lancevška občina ni hotela zaostati za drugimi. Zato so se v nedeljo dne 2. t. m. po dokončani popoldanski službi božji zbrali možje k volilnemu shodu. Bilo jih je veliko število, obširna kmetska hiša je bila prav natlačeno polna.

Predsednik shoda da besedo govorniku, kateri je zbranim možem pojasnjeval važnost volitev ter kazal, kako potrebno je torej, da možje volilci dajo glasove poslancem krščanskega prepričanja. Spoznali so iz besedij liberalcev, na posameznih shodih govorjenih, zlasti pa še iz njihovega »katekizma« lažnjivost teh »prijateljev kmetskega stanu«. »Kmet naj voli kmeta«, ki ni častilakomen, se ne da zapeljati ter nima zveze z župnišči. Te besede vporabljajo liberalci pri svoji agitaciji prav posebno. Toda glejte, sami sebe s tem pobijajo, ker imajo uradnika za poslanca na eni strani, na drugi pa moža, ki se ne da zapeljati zdaj več — ker je že tako ves na oni strani. Tudi njih ver-

nost nas ne moti, pravijo naši možje poštenjaki.

Dobro namreč vidijo, da še ni zadosti vera v srečo, ampak dejanja, ta morajo kazati vernega moža. Lahko so se odločili pri izbiranju kandidatov. Mož, ki se ne upa s krščanstvom na dan — ne more biti naš najboljši zastopnik. Ponujali so jim res mnogo »4 vinarskega« prepričanja, da bi je vjeli v svoje zvito nastavljene mreže. Veliko je zlasti jeden izmed liberalnih agitatorjev imel opraviti. Besnel je od jeze, ko je videl, da se mu zdaj ne spolnujejo njegove želje. Obljubil je, da pride nagajat na shod, vsaj tako se je izražal v neki mestni gostilni. A ni ga bilo. Morda se je možiček ustrašil svojega lastnega gromenja, kar je prav lahko, če je že na živcih bolan. Možje volilci so pa pomneč pregovora: Kjer je veliko gromenja, tam je malo dežja, pač le predobro uganili, za kaj ga ni bilo. Dejal je sam, da ga »treba ni...« Zato so se pa tudi vsi do zadnjega z navdušenimi živio-klici odločili za katol. narodna poslance, dr. Ivan Šusteršiča in Jos. Pogačnika.

Po domžalskem shodu.

Kmalu na to, ko ste Ljubljancani odri-nili, so se pridrvili trije pisarji v našo go-stilno (Pihlarjevo) nas izzivat, a ni se jim posrečilo napraviti škandala. Precej pri njihovem vstopu je začelo vršati po celi go-stilni, in to vršanje je bilo čedalje hujše, in priklopelo je do vrhunca, ko je jeden izmed hujskačev g. Strupija razžalil. Ne vem, kaj bi bilo, ako bi ne bil gostilničar prihitel, ki je hujskače spodil ven, g. Strupi jim je dal iz dobre straže, ki jih je spremila do druge gostilne. Ravno tako so postavili pod kap nekega socialnega demokrata, ki se je vti-hotopil med naše može. Ljudstvo je silno razburjeno, ker je naš župan svoje ljudi ven gonil, privandrane liberalce in hujskajoče pi-sarje branil in zagovarjal. Sosedni župani so bili vsi z nami, le domači je bil proti svo-jim ljudem! Tega mu ljudstvo ne more po-zabiti. Neki liberalni učitelj pa je dejal o Je-lencu: »Kaj se meša v to, saj ni za to!«

Shod v Radečah pri Zidanem mostu

Preteklo nedeljo dopoldne se je vršil volilni shod v našem trgu. Udeležilo se ga je do 90 volilcev. G. Schweitzer jim je v prav poljudni obliki razkazal, kakšne kandidate jim ponujajo liberalci, kakšne pa katoliško narodna stranka, od katerih smejo več pričakovati in katere more pameten in veren mož voliti.

Omenil je tudi nekatere posebno debele laži iz liberalnega katekizma. V obče pa vsak pameten človek sam spozna, kaj je res in kaj ni res. G. Rižnar je na to navzoče volilce spomnil na zasluge g. Povšeta in dal slednjič na glasovanje kandidature Povšeta in Zupančiča. Pa nihče ni bil za Zupančiča. Ravno tako se tudi za Luko Jelenca ni nihče oglasil.

S Krškega.

Mislim, da je v deželi malo tako zagri-zenih liberalcev, kakor je naš župan Romih. V družbi Gregoričevi je zdaj tu zdaj tam in ponuja volilcem liberalna kandidata. Mi-noli četrtek je bil v Leskovcu. V Maroltovi gostilni se je zbralo nekaj volilcev, in tem je Romih razdelil izkaznice in glasovnice, katere so se tudi precej podpisovale. Drugi volilci pa, ki niso bili pri shodu, še danes v ponedeljek nimajo do-tičnih listin. Istotako je naredil tudi v

Veliki vasi. V petek je bil na Drnovem v Venetovi gostilni.

Sliši se, da je govoril o nekojih vam-pih... Bilo so navzoče tudi ženske in nekaj otrok. Lep župan, ki je tudi učitelj! Navzoči so glasno ugovarjali, da se ne spo-dobi tako govoriti o duhovnikih.

Vse mogoče laži izmišljajo si liberalci, da le begajo volilce. Leskovski Arh, po do-mače Firer, je rekel možu, ki je izjavil, da bo glasoval za Pfeiferja: »Vsi, ki bodo vo-lili Pfeiferja, bodo zaprti«. Če bo Glo-bočnik izvoljen, odpravil bo kaplansko biro; saj kaplani baje vlečejo iz kase kakor urad-niki! Tako ima leskovski kaplan baje 1300 gold. iz kase, kakor adjunkt, kaj mu treba še bire. Tako lažejo!

Krški davčni eksekutor raznašal je te dni opomine za ostali davek. Ljudje pri-povedujejo, da je k opominu prilagal tudi »Narod« in »Rodoljuba«. Zato ljudje mi-slijo, da tudi pri okrajnem glavarstvu agi-tirajo za liberalce. Resnica je, da imajo pri županstvu cele sklade »volilnih katekizmov«, tega grdega, nesramnega pamfleta, katerega previdno razdeljujejo med ljudstvo.

»Kulturonosci«.

Kaki »kulturonosci« so liberalni učitelji, dokazala sta nadučitelj Fr. Lovšin in učitelj Jože Bergant na viniškem shodu. Leta 1889 se je pač hlinil Lovšin proštu Klofu-tarju in župniku Volcu ter ponižno beračil za nadučiteljsko službo na Vinici, sedaj je pa on kriv vse združbe v tem kraju. Na Pfeiferjev shod sta učitelja pripeljala mlado-letne fantaline, vpila in razsajala, hujskala mladi svet nad poslanca Pfeiferja. Učitelja sta tako razdražila fantaline, da je moralo priti orožništvo. Kako omiko razširjata, se vidi iz tega, da so trije fantalini šli čakati Pfeiferjevega voza, da ga — prekucnejo. To so — kulturonosci! Koliko more biti pač vreden učitelj, ki ga ni sram, raznašati in razširjati tako nesramen pamflet, kakor je »volilni katekizem«, ta nagrabeek najostud-nejših lažij! Kako more ljudstvo spoštovati šole, če učitelji nastopajo kot komandanti fakinaže!

Shod na Dvoru.

Poroča se nam: To so kulturonosci! Svoje neslanosti so prišli ponujat na Dvor v nedeljo 2. decembra »prijatelji« kmeta: Slanc, Tavčar in Zupančič. Priprave na ta shod so bile velike. Celo ženske so ljudi lovile po vaseh, češ, pridite v nedeljo k nam, kjer boste dobro jeli in pili, vse zastonj; samo pridite in še sosede pripeljite seboj. Prišli bodo imenitni gospodje iz Ljubljane, ki »re-šujejo« kmeta. Privabile so te ženske tudi nekaj ljudi iz Ajdovca na shod, kjer se je zabavljalo zoper duhovnike itd. Kdor ni vpil »živio«, dobil je klofuto. Ko je neki pame-ten kmet spoznal prismojeno početje, dal je duska svoji opravičeni nevolji, a odnesel je komaj zdrave pete. Kričali in vpili so nad njim in zmerjali ga z mežnarjem, dasi tega posla dosedaj še ni opravljal. Tu so ljudje spoznali, kakšni »prijatelji« kmeta so kandi-datje in njihovi agitatorji, ki se poslužujejo tako umazanih sredstev.

Politične katekizme marljivo širijo med ljudi. Na potu čakajo ljudi, ki se vračajo iz mlina, in jim delé te knjižice. Je li to po-štena agitacija! To je že kar umazano, ka-kor počno sedaj liberalci!

Pogorišče.

Poroča se nam: Mnogo se je govorilo po slavinški župniji, da pride Božič s svojim

agitatorjem oblegat našo trdnjavo. A ni ga bilo. Pač pa je prišel šef gen. štaba notranjskih liberalcev, dr. Treo, in iskal prostora za shod. A ni ga dobil. Nato je dr. Treo poskusil v Matenji vasi. Prostor je sicer dobil, ne pa domačih mož, ki bi hoteli poslušati njegove nauke. Razposlali so vabila v Orehek, Slavino in drugod in v nedeljo zjutraj ob 1/9. uri pride mogočni dr. Treo s svojimi pribojci iz Postojne. V gostilni g. Burjave so se zbrali: Učitelj števanski in orehovski, nekaj Postojncev, ki nimajo tukaj volilne pravice, okoli 20 Orehovcev in le nekateri naši somišljeniki iz Slavine in Koč. Domačini so ostali doma in pomilovali g. Treota, ki je pogorel s svojim kandidatom. Dr. Treo je opravičeval Božiča, ker ga ni bilo na shod, češ, da je bolan. Pravil je o Božiču, da iz podžupnijskega dela samostojne župnije itd. Ker je dr. Treo videl, da zastoj meče svoj trnek, je zaključil shod in poparjen bežal s pozorišča. Kakor se govori, tudi krčmar ni bil zadovoljen, ker je preveč pripravljen. Na vse druge čenče »Narodove« ni vredno odgovarjati.

Štajersko.

Iz Pilštajna se nam piše: Včeraj dne 3. dec. skončali smo v kozjanskem okraju volitve volilnih mož. Zadnje bile so v Podsredi in so tudi tam izpadle prav častno. Izvoljeni so sami vrli katoliški možje jeklenega značaja. Ne vemo, da bi si še dr. Piki mislil, da bo Hribar zmagal. Živela katoliška zavest!

Iz Rajhenburga se brzojavlja: Zanesljive Žičkarjance so izvolile občine Trg Podsreda, Gorjane, Križe, Koprivnica, Vetrnik, Veliki kamen, Mrcnoselo, Blanca. »Domovina«, za koga je ljudska volja?

Volilno gibanje v Istri.

Iz Trsta se nam piše: Gospoda v laškem taboru so sila poparjeni. Shodi italijanskega političnega društva so bolj in bolj klaverni. Tudi vada: Mi smo Istrani! ne vleče več. Dr. Benatti, odvetnik v Kopru, italijanski kandidat za peto kurijo, tisti, ki je svečano izjavil, da mora živ. ali mrtev na Dunaj, bo bržkone moral voliti zadnje ime-novano možnost. Na shodu v Pulju prošle nedelje je ta »justament« kandidat razgrajal samo četrto ure, potem so socijalisti shod razgnali.

»Piccolo« laže glede volitev volilnih mož, da se kar kadi. Razgrnil je svojim vernikom bilanco, ki je ugodna za Italijane, da bolj ne more biti. Pogrešil je le v toliko, da je priobčil samo aktiva in pasiva, številke pa, iz katerih bi izhajala ta končna števila, je modro zamolčal. Kakor stoji stvari danes, imamo mi vsekako večino okoli 25 glasov. Če ne bo posebnih iznenadenj, zmagamo gotovo.

V Opatlju je vladni komisar razveljavil volilni čin. »Piccolo« pravi velikodušno, da le zaradi nekih »formalnosti«. Ta formalnost pa je bila v tem, da so naše pustili voliti le toliko časa, dokler ni bila večina italijanska, potem so zaključili!

Tudi v Lazaretu bomo volili še enkrat dva volilna moža, ker dotičnika nista bila v volilnem imeniku. Tik pred slovitim Kopro napnejo Italijani seveda vse sile, da bi nam vzeli ta dva glasova, a naši se zavedajo svoje dolžnosti ter smemo upati, da ostaneta ta glasa naša.

V Škofijah, kjer bi bili že zmagali prvokrat, da se niso godile nezasiščane sleparije — vladni komisar je prepustil vse nadzorstvo prijatelju Italijanu, a sam je hodil požirati svežega zraka pred voliščem; glasovali so, seveda za nasprotnike, mlečezobi mladiči od 18 do 20 let, pa tudi cela vrsta mrtvecev — tudi tukaj, če Bog da, prodre naša pravična stvar. Živel zavedni narod!

Ljubljanski občinski svet — z židi proti ljudstvu!

Nekaj nečudenega se je zgodilo včeraj v ljubljanskem obč. svetu, nekaj, kar mora najbolj zaslepljenemu volilcu odpreti oči. Ljubljanski občinski svet se je izrekel proti poddržavljenju premogokopov ter se ni hotel pridružiti koraku dunajske mestne občine, ki zahteva od vlade, da takoj podžavi ali sekvestruje premogokope, da

se tako ustavi podraževanje premoga in izsesavanje ljudstva od strani židovskih kapitalistov.

Obč. svet je poslušal župana Hribarja, ki je bil mnenja, da bi bila »cenitev težavna« in da bi državo veljalo ogromno stroškov, ko bi hotela nakupiti te premogokope, ali po domače rečeno — država naj mirno gleda, kako se izkorišča ljudstvo, kako premogokopni baroni vplivajo s podraževanjem premoga na industrijo.

Prav je povdarjal obč. svetnik Prosenc, ki je ohranil še nekoliko »klerikalizma« v sebi, da se država proti izkoriščanju v slučaju, ko se gre za blagor naših sredstev, naše mnenje pa je, da bi nakup premogokopov državi donasal tudi dobička in bi se nakup skoro izplačal, pri tem bi ubogo ljudstvo dobivalo cenejši premog, zacveteli bi obrt in industrija.

Tudi mnogo liberalnih obč. odborov je to sprevidelo ter se postavilo na stran dunajske krščanske socijalne občine, sprevidelo je, da ako se še nadalje puste premogokopi židovskim kapitalistom, da nasti popolnoma usuznijo. — Ljubljanski narodno-napredni obč. zastop se je postavil na odločno židovsko kapitalistično stališče. Kakor v aferi Dreyfus, kakor v aferi Hilsner stoji narodno-napredna stranka tudi v tej zadevi na strani židov.

Obč. svetnik Prosenc je zaman povdarjal, da je občinski svet pred meseci soglasno odobril njegov predlog, da se nastopi za poddržavljenje premogokopov, zakaj hoče sedaj zavzeti nasprotno stališče?

Obč. svet mora gledati na blagor ljudstva, da se ne vrši dalje nečuvno podraževanje premoga, izvrševati mora pritisk, da se urede razmere na blagor ljudstva. Obč. svet se je izrekel, kakor smo zgoraj poročali, in sklenil le, da se obrne na vlado, da ona »upliva« na podraževanje. Upliv na podraževanje je mogoče le potem poddržavljenja premogokopov, ker sicer so židovski kapitalisti nepristopni vsem vplivom. Z včerajšnjim sklepom je občinski svet ljubljanski pokazal popolno neznanje socijalnih prenosov. Mi moramo v imenu ubogega ljudstva najodločneje protestirati proti temu sklepu. Mi pač verjamemo, da simpatizira Hribar s kapitalističnimi židovskimi podjetji, a da bi tem svojim zasebnim simpatijam na ljubo žrtvoval blagor ljudstva, to pa nikakor ne gre. Da se ustavlja dež. zavarovalnici, to je čisto jasno in umljivo od agenta banke »Slavije«, ampak da se razteza njegova kapitalistična in njegovih somišljenikov ljubezen tudi na judovske kapitalistične družbe, ki brez usmiljenja dero ljudstvo, to je pa nekaj nečuvnega, to je naravnost pregrehe nad ubogim ljudstvom.

Iz tega lahko izprevidijo Ljubljančani razloček med kršč. soc. in liberalnim delovanjem!

Iz hrvatskega sabora.

V Zagrebu, 1. dec.

Vsako vprašanje, ki se tiče gmotnega napredka Hrvatske, ima gotovo svoje zapreke; za to poskrbe že ljubeznjivi zavezniki Mažari. Z nastopom letošnjega leta je bilo treba obnoviti finančno nagodbo med Ogersko in Hrvatsko za daljnih deset let. Hrvatska regnikolarna deputacija je sestavila, če tudi malo kasno, poznato svoje poročilo, iz katerega se je dokazalo, koliko Hrvatska gubi pri svojih dohodkih, ker se le ti ne zaračunavajo pravično od strani Ogerske.

To poročilo je imela pretresovati ogerska regnikolarna deputacija že prošle spomlad, toda to se ni zgodilo, češ da so se neki člani te deputacije odpovedali tej časti in da se morajo novi izvoliti, a to je mogoče le tedaj, kadar saboruje sabor. Tako je ostala ogerska regnikolarna deputacija nepopolnjena do pred nedavnim, a ker je leto že pri kraju, ne kaže hrvatskemu saboru nič drugega nego finančno nagodbo z Ogersko podaljšati še za eno leto pod dosedanjimi ustanovami.

Mažari tako ravna z bok svoje koristi, a Hrvati jih seveda ne morejo prisiliti, da vrše svoje dolžnosti vestno in o pravem času nasproti Hrvatske, ter morajo trpeti še na prej gmotno zgubo, ki jo donša omenjena nagodba. Vseled teh okolnosti je bila tedaj prisiljena hrvatska vlada predložiti hrvatskemu saboru postavo o prodolženju finančne nagodbe z Ogersko za eno leto. O tej postavi se je razpravljalo v sednici dne 27. novembra.

Zedinjena opozicija se ni hotela udeležiti razprave nego je predala le izjavo, da je sploh proti vsaki nagodbi z Ogersko in da zahteva finančno samostalnost. Pač pa se je debate udeležila stranka čistih ter je dr. Frank v obširnem govoru dokazal, kako škodljiva je ta nagodba in koliko gubi Hrvatska vsled nemarnosti ogerske regnikolarne deputacije. Sploh je krivično za Hrvatsko, da se nagodba podaljša za celo leto po starih ustanovah, ko je vendar Ogerska pristala po novejši nagodbi z Avstrijo, da plača 33-34% mesto poprejšnjih 30%, ter bode tako prisiljena tudi Hrvatska na večji prinos, in vendar to ne bi smelo biti, ker Hrvatska doprinese za zajedniške stvari po svoji davčni jakosti.

Po starem ključu je plačevala 7-93%, kar je iznašalo 6 1/2 milijona goldinarjev. Zdaj je pa dokazano, da je davčna jakost na Hrvatskem pala ter bi Hrvatska mogla plačati komaj 6% ali 5 1/2 milijonov goldinarjev. Hrvatska zgubi po tem takem čez milijon goldinarjev le pri zajedniških stroških. Koliko bo zgubila pa pri svojih dohodkih, ki jih mora izročevati Ogerske, je pravo pomisliti. Poslanec Frank je pa tudi radi tega proti novejši nagodbi, ker Mažari zatirajo Hrvatsko na celaj črti ter jim v novejšem času že ne puste v miru niti njihove avtonomije.

Govornik je navel za to toliko dokazov, da človeka kar strah spreletuje, ko bere, kaj si Mažari vse ne dovoljujejo v svoji ošabnosti proti svojemu slabejemu zavezniku. Ta govor je bil tako prepričevalen, da je priznal celo poročevalec o tej postavi dr. Egersdorfer, da je resnica, da Mažari izrabljajo Hrvatsko, toda Hrvati so zdaj v takem položaju, da morajo to postavo sprejeti, ker sicer ne bi imeli pokritja za svojo avtonomijo.

To pa izhaja seveda od tega, ker ogerski sabor dovoljuje Hrvatom poznato tangentno od 44%. Ko Hrvati ne bi sprejeli postav, bi mogli Mažari reči, mi vam ne damo nič, ker nečete živeti v zvezi z nami. Nagodba veže Hrvate, da primejo postavo. Ta dokaz je pa seveda piškav, ker Hrvati bi mogli lahko skleniti, da se nočejo držati nagodbe glede financ in da hočejo imeti svoje lastne finance. Toda po dokazovanju dr. Egersdorfera je to zdaj nemogoče, češ da bi si moral narod to samostalnost steči le z revolucijo, kakor je to bilo l. 1848. in pa 1883., ko je odstranil mažarske napise. S predstavkami, s katerimi se je narod obrnil na sabor, to ni mogoče doseči. Seveda ni mogoče pri današnji mažaronske večini o tem misliti, saj ona ni sposobna nič več za nobeno plemenito narodno delo. Če ta večina dopušča, da njeni člani javno v saboru grdi hrvatsko prošlost in pobornike za hrvatsko samostalnost, če dovoljuje, da se najsijajnejši dogodki iz hrvatske zgodovine izbrisajo v sabsorskih izjavah, če se ne protivi, da se jasne pogodbe glede porabe hrvatskega jezika brezobzirno gazijo po zajedniških uradih po celaj Hrvatske, če tej večini ni stalo nikdar nič, da se hrvatski narod povzdigne v gmotnem pogledu, po tem je seveda nemogoče misliti, da bi se ona zavzela za samostalne finance. V svoji zaslepljenosti pa vendar ponosno trdi, da stoji ves narod za njimi; a v odločnem trenutku, ko je treba kaj izvesti, izjavljajo, da narod ni še zrel za taka vprašanja.

To je pa pravo hinavstvo, da si večega misliti ne moremo. Kdor zgubi značaj, ta zgubi tudi pogum in odločnost, pa potem more z njim ravnati njegov protivnik, kakor hoče. Razumi se, da je bila postava nespremenjena sprejeta od sabsorske večine, in tako bode Hrvatska zopet za par milijonov siromašnejša, a zato seveda ne bode zbolela glava nobenega mažaronskega poslanca.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. decembra.

Volilno gibanje na Dunaju je z vsakim dnem bolj živahno, kandidatov pa toliko, da volivcem ne bo težko zbirati mej dobim in slabim. V peti kuriji prideta seveda resno v poštev le krščansko-socijalna in socijalno-demokratska stranka. Seveda je krščansko socijalnih, dobro organizovanih volivcev povsodi toliko, da bodo brez posebnih težav prodrli s svojim kandidatom. Težave jim povzročajo le nekateri lastni možje, ki ne poznajo nikake strankarske discipline. Tako nastopata v 5. volivnem okraju dva kršč. soc. kandidata, obč. svetnik Mender in mizar Haberreiter, akoravno je samo prvi oficijelno pripoznani kandidat. Ako pravočasno ne odstopijo taki tekmeči, bodo s svojim cepljenjem glasov morda pripomogli celo nasprotniku do zmage.

Preosnova avstrijskega kabineta

je po mnenju mažarskih krogov v najkrajšem času neizogibna in so se neki že uvedli razgovori mej voditelji raznih strank. O taki premembi so že poprej pisali dunajski židovsko liberalni listi, toda pokazalo se je, da je bila to le vroča želja židovskih liberalcev in nemških radikalcev, ki bi se radi čim preje znebili ministerskega predsednika Koerberja in pa poljedelskega ministra Giovanellija, ki se semtertje spomnita potreb kmečkega stanu in ne trobita v nemško liberalen rog.

Prakiški občinski zastop sedaj ne more izvoliti obeh podžupanov, ker oponirajo Mladočehi, Staročehi pa nimajo absolutne večine 46 glasov. V ponedeljek je došlo od 90 obč. svetnikov le 85 mož k seji. Pri volitvi prvega podžupana je bilo oddanih 43 praznih mladočeskkih glasov, 42 se jih je pa glasilo na ime dosedanega prvega podžupana Staročeha dr. Kühna. Druga volitev je bila istotako brezuspešna, ožja volitev se pa ni mogla vršiti, ker ni bilo dveh kandidatov. Včeraj popoldne se je morala vršiti druga seja.

Ogerska poslanska zbornica bo morala dovoliti vladi tri ali štirimesečni proračunski provizorij, ker pravočasno ne bo završena nadrobna proračunska razprava, ki se še niti ni pričela. Sploh se sodi, da se po dognani glavni razpravi za nekaj dnij odstavi z dnevnega reda proračun, ker čaka rešitve več manjših zakonskih načrtov. Božične počitnice se prično v ogerskem parlamentu 21. dec. ter bodo trajale do dneva po sv. treh kraljih.

Nemški cesar ne vsprejme Krügerja. Mej brzojavkami smo včeraj omenili, da nemški cesar ne mara vsprejeti transvalskega predsednika. Izgovarja se, da mu po dosedanjih dispozicijah ni mogoče ustreči izraženi želji. Nemški prvaki v Nemčiji in tudi pri nas so kar iznenadeni in pravijo, da kaj takega niso pričakovali. Z odpovedjo se je pokazalo, kako Nemci simpatizujejo z Buri. Simpatija je, dokler jo izkazujejo neoficijelni krogi, zelo po ceni, ko pa treba nastopiti uradni Nemčiji, so takoj na vrsti višji oziri in se vse trese pred angleško oholostjo. Neki nemški list pravi sedaj, da nemška vlada ne more nastopiti proti oni Angliji, s katero se skupno bori proti Kitajcem. To bi bili lahko prej povedali burskim zastopnikom in ne vodili za nos cele Evrope.

Mac Kinleyeva poslanica na kongres severoameriških zveznih držav se peča skoro izključno z zunanjo politiko. Največ se seveda govori o dogodkih v Kini in o vojski v Južni Afriki. Mac Kinley je v obeh vprašanjih znal kreniti zlato srednjo pot, da se ne zameri nobeni stranki. Prijateljske razmere hoče ohraniti napram vsem vele-silam, a zameriti se noče niti Kitajcem, niti Burom. Nad našo monarhijo se je mož nekoliko pritoževal radi izгона Amerikanov. Sicer pa ni bilo nobene druge nesreče. Priporočala se je pariteta mej zlatom in srebrom in obljubila popolna svoboda Filipincem.

Kitajci se še ne udajo. Mejtem ko prihajajo preko Berolina in Pariza vesti o velikih uspehih mejnarodnih čet na kitajskih tleh, ter se dostavlja, da bo kmalu pomirjen velik del Kine, se Kitajci le še intenzivneje pripravljajo na nov če mogoče še večji odpor. Kakor poročajo »Standard« iz Tien-

tsina, so nabiti na vogalih v večjih mestih lepaki, ki pozivljajo vnovič v boj proti tujcem. Neki bivši kitajski uradnik je izjavil, da se velesile grozno motijo, ako menijo, da so Kini pošli vsi viri. Vseled tega naj bi se raje pripravljale za zimo, mesto da pošiljajo posamezne oddelke v notranje. Cesar in cesarica sta izdala zopet navodila vsem podkraljem in guvernerjem, naj se pripravijo na odpor proti evropskim četam. Po celi Kini se pripravljajo novi polki prostovoljcev, ki jih zalaga vlada z orožjem in streljivom. — Iz tega je razvidno, da še ne bo kmalu konec kitajskega koncerta.

Slovstvo.

Didonov Jezus Kristus. Cena prvega zvezka je 1 K 50 h, elegantno v platno vezanemu 2 K 50 h. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Dopisi.

Z Jesenic, 3. dec. Liberalci po naši dolini besne, ker mislijo, da bodo neomejeno gospodarili vzlasti ob času volitev, a smo jim ta račun prekrizali. Dan za dnevom pošiljajo v »Slov. Narod« na vse možne načine zvita in neresnična poročila. Najbolj jih peče, da so se jim po robu postavili savški delavci in jeseniški kmetje. Še vse bolj kakor jeseniški liberalci pa besni dovški učitelj g. Jeglič. Dne 28. nov. je skoval na Dovjem za »Slov. Narod« dopis, ki ga hočem tu stvarno popraviti.

Učitelj Jeglič taji, da ni klet na shodu v Mojstrani. Vprašam ga, ali je to-le klet vina: »H... čevf... doma ostani in ne delaj pri nas prepira.« P... smrkovec tiho bodi, če ne te vržem ven! Za te vaše besede imamo priči na razpolago!

Učitelj Jeglič trdi, da je rekel g. Šinkovcu: »Saj vam še te dve uri (v šoli pri verouku namreč) presedata, ker jih ne porabljata! Imate z agitacijo i. dr. dovolj opraviti, zato naj pa pouk verouka izostane!«

Teh besed Jeglič ni govoril, pač pa je rekel proti g. A. obrnen: »Saj nekateri se teh dveh ur ne drže!« Delavci kat. društva smo se obrnili na tukajšnje šolsko vodstvo, naj nam blagovoli naznaniti, ali g. Šinkovec res opušča verouk v šoli, kar trdi učitelj Jeglič v »Narodu«? Šolsko vodstvo nam je izjavilo, da potrdi, če treba s prisego, da g. Šinkovec ni nikoli opustil v šoli verouka niti »zaradi pojedini niti zaradi agitacije« ali iz katerega drugega vzroka. Torej, g. Jeglič, komu velja, kar pišete v »Slov. Narodu«?

Učitelj Jeglič trdi v »Narodu«, da ga »nobeden domačinov ni pogovarjal«. Gosp. učitelj, ali veste, kaj so vam rekli Klančnik mlajši, Klančnik starejši in drugi Dovžani? Ali ni bil tisti mož z Dovjega, ki je gasno zaklical: »Sedaj še le vem, kakšen brezverec uči moje otroke?«

Nas savške delavce nazivlja učitelj Jeglič »Šinkovčeve podrepnike in mlečezobne podrepke«. G. učitelj, vprašamo vas samo to-le: »Ali poznate dovškega podrepnika, ki je tako rad praznil kozarčke pri prejšnjem gosp. župniku in nekoliko časa tudi pri sedanjem? Ali ste nas delavce že videli, da smo delali nadlego kakemu duhovniku zaradi pijače? Ali ste nas že videli in slišali, da smo mi delavci moledovali okrog duhovnikov, da bi nam pomagali hčerke spraviti v pripravnico?«

Pravite, da na nas delavce niti »ne pljunete!« Se ve da ne, ker nimate tako dolge šobe, da bi pljunili z Dovjega na Savo. Ko bi Vi pljuvali z jezikom, bi Vam bilo to kaj lahko delo, katero bi sedaj ob času volitev gotovo prav vestno opravljali!

Očitajte nam delavcem, da moramo župniku ploskati. Za božjo voljo, ali bomo Vam ploskali zaradi neolikanih izrazov!? Vam še krave ne bi ploskale, ko bi znale, ker ste tako »pametno« govorili!

Trdite, da naš g. župnik ni v »dober izgled« našim delavskim otrokom. Seveda, če imate priduševanje in druge kletve za vzgojevalno sredstvo mladine, potem imate prav, da naš župnik ne dela tako, ne uči tako naše mladine.

Župniku očitate lenobo, da dela kakor zanikrn pastir, da se mu ovce zgube, da ima menj dela. Živa duša še ni očitala g. Šinkovcu lenobe, samo dovški učitelj je to storil. Pridi, ti pridna dovška čebelica, na Jesenice. G. župnik ti bo rad dovolil, da

boš čepela od jutra do večera v župnijski pisarni, ali če hočeš kako nedeljo v cerkev, pazi in glej, kako prijetno počiva mož, katerega hočeš obrati do kosti in zmašiti v svoj žolč.

Torej, g. učitelj Jeglič, »pamet je boljši kot zamaš« Če ne verjamete, prepričate se lahko pri sodnji če hočete, Vam bomo vse to s pričami dokazali!

Vam pa, Dovžani, svetujem, kupite za vsako hišo en velik okvir; notri denite sliko Vašega miroljubnega, pobožnega, nedolžnega, resnicoljubnega učitelja, da bodo potomci Vaši rekli: »Ta je bil tisti učitelj, ki je znal dobro preklinjati!«

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. decembra.

Osebnosti. Imenovana sta avskultant dr. Met. Dolenc sodnim pristavom za Novomesto in finančni komisar Maks Kostanjevec finančnim nadkomisarjem. — Sekundarjem v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji je imenovan dr. E. Majer. — Službi okr. šol. nadzornika se je odpovedal nadučitelj Andr. Šest.

Umrla je prednica usmiljenih sester v Celju, sestra Hedvika. Naj v miru počiva!

Popravek. V št. 276 »Slovenca« smo poročali, da je gđ. Marija Bukovičeva imenovana za učiteljico v Koprivni (trekše: Koprivniku v kočevskem okraju). Stvar ni resnična. Gđ. Marija Bukovič je nastopila že pričetkom tek. šolskega leta službo na Trebelnem pri Mokronogu. Sestra njena Leopoldina Bukovič pa je postala učiteljica v Koprivniku. Tako so sedaj tri gđ. sestre te častite obitelji ljubljanske učiteljice, in sicer: Ljudmila v Postojini, Marija na Trebelnem, Leopoldina v Koprivniku. Njih 8. g. brat, Henrik Bukovic, pa je kapelan v Sostrem pri Ljubljani.

Ljubljanski občinski svet je v sinočni seji pokazal na originalen način, kako se mora narediti, da davkoplačevalci za vse ne zvedo. Vseh 7 točk regulativnega odseka, ki so bile naznanjene za javno sejo, je občinski svet preložil v tajno sejo. Ker so v tajni seji liberalni občinski očetje sami mej seboj in ondi nimajo kontrole opozicije, lahko sklepajo v tajni seji po svoje. Tako postopanje govori za nujno potrebo opozicije v občinskem svetu. V nadaljnjem razvoju se je obč. svet naklonil Prešernovi hčeri Ani Jelovškovi darilo 500 K, določil, da naj odsej ogledujeta živinozdravnika v klavnici živino v kavčugastih plaših, in določil o županovem dopisu v zadevi zastopanja mestne občine ljubljanske pri zborovanju odposlancev mest, katero se bode vršilo sredi decembra t. l. na Dunaju. Mestno občino bode zastopal župan Hribar. O županovem dopisu, kako stališče naj bi zavzela mestna občina ljubljanskega sklepu dunajskega občinskega sveta glede podražavljenja ali sekvestriranja premogokopov, poročamo na drugem mestu. Obč. svet se je izrazil tudi proti podražavljenju prodaje premoga na debelo. Izvolitev 15 članov za državnozbornske volitve se je tako-le izvršila: V I. sekciji pete skupine bodo člani komisije od strani magistrata: knjigovez Bonač, učitelj Dimnik, Oroslov Dolenc, v II. sekciji bodo kavarnar Krapič, Alojzij Kunc, Jožef Lenčec, za III. sekcijo Friderik Pauer, Jožef Prošenc in trgovski potnik Franc Rojnik, za IV. sekcijo: tapetnik Fr. Šeber, trgovec Fr. Terdina, Ludvik Widmayer. Pri volitvi poslanca za mesto Ljubljana, ki bode dne 3. januarja, bodo člani komisije dr. Majaron, Matija Kunc, Franc Trček. V zadevi ljubljansko-idrijske železnice se je obč. svet izrazil za progo Vrhnika Idrija, ker je največ nade, da se ta proga doseže. Ob enem se je izrekel, naj bi bila ta proga neodvisna od južne železnice. Sprejel se je predlog obč. svetnika Tostija, naj se obrne obč. svet s prošnjo do trg. ministerstva in do poštnega ravnateljstva v zadevi ustanovitve brzojavnih postaj po poštah družnicah v Ljubljani. Njegov predlog o ustanovitvi telefoničnih postaj je obč. svet

zavrnil. Sprejel se je proračun mestne klavnice, ki ima letos manjše dohodke, ker g. Buzzolini zgradi novo tovarno na Ježici in bode dal ondi ogledati meso. Povedalo se je, da se najemščina za topničarsko vojašnico ni zvišala za 7000 K, kakor se je vrglo skozi okna obč. sveta, ampak samo za 53 K 08 v.

Porotne obravnave v Ljubljani. Včeraj vršila se je proti Jakobu Mlakarju, kajzarju na Gorah, porotna razprava. Drž. pravdnštvo ga je tožilo radi hudodelstva uboja in prestopka lahke telesne poškodbe ter eventuelno radi hudodelstva težke telesne poškodbe. Obtožbo zastopala sta državna pravdnika namestnik g. Verderber in g. dr. Krisper, slednji kot zastopnik zasebnega udeleženca. Obtoženca je zagovarjal g. dr. Furlan s stališča silobrana kakor tudi s stališča, da je od Mlakarja poškodovani Mlinar umrl vsled slabega zdravljenja, ne pa vsled Mlakarjeve poškodbe. Porotniki so vsa tri glavna vprašanja o krivdi obtoženca z dvanajestimi glasovi zanikali in Jakob Makar je bil popolnoma oproščen. — Prvi dan porotnega zasedanja, 3. t. m. je pa stal pred porotniki najprej 20 etni delavec Jos. Bernik iz Šutne, ki je 26. avg. letos ob 1/2 8. zvečer, neposredno po oprostitvi iz škofjeloškega zapora s kamnom smrtno ranil posestnika Fr. Križnarja iz Sredn. Bitinj. Sodišče mu je prisodilo sedemletno težko ječo, poostreno s postom in trdim ležiščem vsako leto 27. avg. — Drugi je stal pred porotniki 38letni oženjeni črevljar Jan. Drinovec iz Stražišča. Obtožen je bil, ker je 4. sept. letos zažgal pod Frana Kunstlja ter hišo Mart Rozmana in povzročil s tem blizu 4000 kron škode. Obsojen je bil v osemletno ječo z mesečnim postom.

Za vipavsko železnico. Doslej se je oglasilo za vipavsko železnico sedem podjetnikov. Pretekli teden sta progo pregledala dva: gospod Fröhlich z Dunaja in Cecconi iz Gorice. Med 12. in 20. t. mes. bo delo oddano temu, kogar ministerstvo sprejme.

Ljubljanske novice. Zarota mej konji Bolčevega Pepeta. Konji obč. svetnika Turka vozijo odgonce. Včeraj bi morali pripeljati s kolodvora odgonce na magistrat, a menda so se konji usmili odgoncev. Ko so konji pripeljali voz z odgonci pred gostilno »južni kolodvor«, niso hoteli se premakniti z mesta. Odgoncem se je to strašno imenitno zdelo. Končno so se konji premislili, ter zavili — nazaj na kolodvor in zopet nazaj na prejšnje mesto. Od tu pa se niso premaknili. Dva moža sta se spravila nanje ter jih poskusila jahati, pa tudi to ni pomagalo. Odgonci so morali peš na magistrat in pravijo, da takih konj še niso videli. — Tatvine na Miklavževem trgu so sedaj na dnevnem redu. Danes neka lepo oblečena deklica ni hotela počakati, da bi ji prinesel zvečer Miklavž, in je ukradla na trgu neko knjigo. Prodajalka jo je oklofotala in izročila stražniku. Včeraj ste bili radi tatvine na Miklavževem trgu aretovani sestri Lenarčič, delavki v predilnici. — Izginil je delavec Karol Bokar.

Predrznost magistratnih uslužbencev v Trstu in zdravilo. Iz Trsta se nam piše: To je že znano poglavje, o katerem Vam moram poročati. Dan za dnem se ponavljajo na tuk. državnem uradu, ki ga je vlada izročila magistratu, isti prizori. Pri nas ni zadosti, če hočeš plačati cesarske davke, da razpolagaš s potrebnim drobižem; ako ti nedostaje še druge potrebne kvalifikacije, ako ne znaš laški, ne opraviš na tuk. mestnem davčnem uradu ničesar. Ves uspeh je ta, da te opsujejo vsemogočni gospodje — privandrani z onkraj luže — s sčavom — sužnjem — ter te vržejo ven iz svetišča irredente. — No izumili smo si lek proti tej laški objestnosti, lek, ki morda pomore. Vsak novič, ki ga ne bodo hoteli na magistratu sprejeti od slovenski govorečih strank, pošljemo naravnost na finančnega ministra na Dunaj z ulogo, v kateri razjasnimo tuk. jezikovno ravnopravnost. To bo sicer spojeno s sitnostmi in stroški, ali če bomo uporabljali to zdravilo dosledno, mora zginiti v doglednem času iz naše mestne hiše kuga, katero bi lahko nazvali »sčavizem«. Menda bo sčavom v opodu finančnemu

ministru stvar vendarle prezanimiva, če bo dan za dnevom moral sprejemati toliko in toliko tržaških davkov. Ako smo dosledni in vstrajni, pokažemo drzni gospodi, kdo je suženj: ali sinovi svobodnega naroda, ki je neštevilmokrat krvavel za to državo, ali pa sinovi plemena, ki je po dvatisočetni kulturi obrodilo strupeni — anarhizem — pleme, katerega pripadniki si štejejo v srečo, če smejo jesti britki kruh v galerah ter odločno protestirajo, kedar jih kralj pomišlja!

Pri včerajšnjih obč. volitvah v Gradcu v prvem razredu so prodrli nemški nacionalci s štirimi kandidati, dva so si priborili liberalci. Od 19 novo oddanih mandatov jih imajo torej sedaj nacionalci 14, soc.-dem. tri in liberalci dva.

Volitev v zavarovalnico za slučaj nezgode. Politično društvo »Edinost« v Trstu je prevzelo vodstvo volilne akcije za volitve v zavarovalnico proti nezgodam, ki se bodo vršile 18. t. m. Odbor »Edinosti« se je konstituiral kot centralni volilni odbor. Najbolje je torej, ako se glasovnice pošljejo naravnost odboru političnega društva »Edinost«.

Utonil je 29. m. m. opekarski delavec G. Toncatti iz Vidma. Truplo so našli v Gradašci blizu Viča.

Z Reke se poroča: Volilni imenik za mestne volitve je izložen. Uradno se za-trjuje, da dr. Mayländer odloži načelnstvo in da bode načelnikom izvoljen Ciotta.

Razpisana služba. V kaznilnici v Koprju je razpisano mesto paznika z letno plačo 800 kron, 20odstotno aktivitetno doklado, prostim stanovanjem, kruhom in obleko. Prošnje do 18. januarja 1901 c. kr. državnemu pravdnštvu v Trstu. Potrebno je znanje slovenskega ali hrvatskega jezika.

Razpisana učiteljska služba. Na trtorazrednici v Dragatušu je popolniti definitivno tretje učno mesto. Prošnje je do 20. t. m. poslati okrajnemu šolskemu svetu v Črnomlju.

Uboj. V nedeljo dne 25. nov. so se stegli v vasi Podrebro fantje Jos. Rožnik, J. Završan in Jos. Ambrožič in drugi. Obmetavali so se s kamenjem in pri tem ubili Rožnika. Završana so prijeli.

Dobavni razpis C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da je ravnateljstvo drž. tiskarne v Belemgradu razpisalo dobavo kolonijalnega blaga, železa, lesa in pisarniških potrebščin. Ponudbena licitacija se vrši dne 10. dec. v pisarni omenjenega ravnateljstva, kjer se tudi lahko upogledajo vzorci in natančnejši pogoji dobave.

Telefonska in brzojavna poročila.

Idrija, 5. dec. Shod v Idriji mnogoštevilno obiskan in sijajno uspel. Kandidatura dr. Šusteršiča v peti skupini sprejeta soglasno.

Celovec, 5. dec. Pri občinskih volitvah v Hodišah Slovenici po hudi borbi zmagali v tretjem in drugem razredu.

Celje, 5. decembra. Minulo noč je docela pogorela papirnica M. Stallnerja blizu Vojnika.

Celje, 5. decembra. Pri volitvi volilnih mož so tu zmagali socijalno-demokratski in nacionalni kandidati. Slovenici se volitve niso udeležili.

Dunaj, 5. decembra. Cesar se je danes jutraj pripeljal iz Budimpešte.

Dunaj, 5. dec. Dr. Körber je pozval dr. Engela na Dunaj. Dr. Engel se je povabilu odzval.

Dunaj, 5. dec. Shod zastopnikov avstrijskih mest je preložen na konec januarja.

Praga, 5. dec. Namestništvo je razveljavilo sklep obč. sveta, po katerem naj bi se nemški napisi na mestnih ljudskih šolah odstranili in zamenili s samočeskimi. Obč. svet se je pritožil na notranje ministerstvo.

Liberce (severno Češko), 5. dec. Pri volitvah volilnih mož zmagali so nemški nacionalci proti soc. demokraciji. L. 1897 je zmagala socijalna demokracija.

Livadija, 5. decembra. Carju se je stanje znatno izboljšalo. Včeraj je prebil že nekaj ur izvan postelje.

Berolin, 5. dec. Razne stranke državnega zbora se dogovarjajo o interpelaciji na grofa Bülowa, ker cesar ni hotel vsprejeti Krügerja. Časopisje napada vlado.

Bruselj, 5. decembra. Transvalsko poslaništvo potrjuje, da goji Krüger zadnjo nado v sprejem pri ruskem carju. Dr. Leyds se poda v Livadijo.

Amsterdam, 5. dec. Zanesljivi viri poročajo, da je potovanje Krügerja brezuspešno, tudi ko bi bil pozneje vsprejet na nemškem dvoru, ker bi se nobena velesila ne izjavila za potrebo razsodišča.

Kapstadt, 5. dec. Vseh najst oseb, ki so jih aretovali radi nameravanega napada na Roberta, so morali izpustiti, ker ni proti njim prav nobene dokaza.

Durban, 5. decembra. Roberts se je s posebnim poveljem poslovil od armade, kateri se zahvaljuje za izborni pomoč. Mnogo sem se naučil, pravi Roberts, in vse to bom uporabil pri popolnitvi angleške armade.

Washington, 5. decembra. Reprezentantski zbornici je došla predloga glede preosnove armade.

London, 5. dec. (C. B.) Iz Tientsina poročajo: Dva Kitajca sta poskušala razpršiti v zrak arsenal. Poskus se je izjalovil. Jeden mož je ubit. — „Times“ poročajo iz Shanghaja: Rusi v Niučvangu so prevzeli pošto v svojo upravo ter poskrbeli tudi za pobiranje zemljiškega davka.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—č.

(Dalje.)

Kdo bi pri tem hitrem in nenadnem učinku ne imel vzroka v sprevedu samem? A čudno in žalostno moč imajo splošni predsodki. Ne večurni gneči tolike množice, ampak temu se pripisovali ljudje še večjo umrljivost, da so mazači še lažje svoje pogubonosno delo izvrševali, ter v množici pomešani okužili s svojo mažo, kolikor ljudi so hoteli.

Vender se to ljudem ni zdel zadosten vzrok, da bi ljudje radi njega tako silno umirali. Kajti njihove oprezne in urne oči niso mogle nikjer opaziti peg ali madežev, tudi ne na zidovih.

Da bi si pa nesrečo vender razložili, poprimajo se drugzga pripomočka, ki je tedaj bil sprejet v vse vede cele Evrope, namreč strupenih pogubonosnih praškov. Ljudje so rekli, da je nekaj prah bil potresen po cestah in da se je prijel robov obleke in bosih nog.

„Kajti onega dne“, pravi neki istodobni pisec, „se je družila pobožnost z brezbožnostjo, hudobija s krepostjo, izguba z dobičkom.“

Ljudje so si v svoji domišljiji ustvarjali goljufive prikazni.

Po onem dnevu se je kuga vedno bolj širila. Kmalu je bila vsaka hiša okužena. V kratkem času je število bolnikov v bolnici poskočilo od dveh na dvanajst pozneje na šestnajst tisoč.

¹⁾ Agostino Lampugnani: La pestilenza seguita in Milano l' anno 1630. Milano 1634.

Dne 4. malega srpana je po poročilih zdravstvenega odseka umrlo petsto ljudi.

Ko je kuga najhuje razsajala, umrlo je na dan dvanajststo do petnajststo ljudi. Tadiño trdi celo, da tritisoč petsto. Ta nam tudi pové, da se je prebivalstvo Milana za časa kuge skrcilo za štirinšestdeset tisoč duš, in da je preje štel dvestoinpetdeset tisoč duš.

Po Ripamontiju jih je bilo samo dvesto tisoč. Ripamonti tudi pravi, da je umrlo ljudij stoštirideset tisoč. Drugi trdijo več ali manj.

Dekurijoni so bili seveda v veliki stiski; skrbeti so morali za javne potrebe, kolikor se je dalo v taki nesreči. Vsak dan je bilo treba dobiti novih služabnikov raznih vrst.

„Mona tti“ so imeli najtežavneje in najnevarnejše delo; morali so iz hiš, bolnic in po cestah pobirati mrliče, voziti jih do jam in jih zagrebati, v bolnico nositi in spremljati bolnike, sežigati okuženo in sumljivo obleko.

Ripamonti pravi, da pride ime monattor iz grškega „monos“ Gaspere Bugatti trdi, da pride iz latinskega „monere“. Domneva pa tudi, da je nemškega pokoljenja, ker so te ljudi nabirali po Švici in v Grigioni. Verjetno je, da pride ime tudi od besede „monatlich“ (mesečno). Najbrže so jih jemali na mesec, ker niso vedeli, koliko časa bode trajala kuga.

„Apparitori“ so hodili pred vozovi in zvonili, da so se ljudje umikali.

Komisarji so obema vrstama slug zapovedovali po navodilih zdravstvenega sveta. Bolnico je bilo treba preskrbeti z zdravniki, ranocelniki, zdravniki, živčnem in drugimi stvarmi. Treba je bilo napraviti novih stanovanj za nove bolnike.

V to svrhu so postavili na dvorišču par lesenih in slamnatih koč. Postavili so novo kočjo iz lesa, ki je imela prostora za štiri tisoč duš.

Sklenili so postaviti še dve drugi in že začeli zidati, a morali so prenehati, ker je zmanjkalo vseh potrebščin. Ljudstvo in pogum sta pešala, čim večja je bila sila.

Nemogoče je bilo izvrševati vsa povelja in načrte. Celu najpotrebnejše stvari so se mogle le površno oskrbeti.

Obnemoglost in obup sta naposled tako vzrastla, da je bilo nemogoče, najnujnejše stvari opraviti. Mnogo otrok je umrlo zapuščenih, ker so jim pomrle matere za kugo. Zdravstveni svet je sklenil, da se mora za te revčke in za noseče ženske napraviti kako zavetje, a ni nič dosegel.

„Celo dekurijoni so bili obžalovanja vredni“, pravi Tadiño, „mesta so bila razdejana, opustošena in izsesana od vojakov, vojvodina se je bližala poginu, namestnik ni dal ne pomoči ne podpore. Z vojniki se je moralo lepo ravhati.“

Toliko je bilo vlad mar za Casale! Veselila se je zmaga, brigala se pa ni za vzrok ali smoter boja.

Velikanska jama pri bolnici je bila kmalu polna mrličev. Povsod po mestu je ležalo mnogo nepokopanih novih trupel, ki so se z vsakim dnevom množila. Gosposke so dolgo zaman iskale delavcev, nazadnje so pripoznale, da ne vedo nobenega pripomočka več. (Dalje prih.)

Cena žitu na dunajski borzi

dné 4. decembra 1900.

Za 50 kilogramov

Pšenica za pomlad . . .	K 7.72 do K 7.73
Rž za pomlad . . .	7.60 „ „ 7.62
ŕšica za maj junij /01 . . .	5.21 „ „ 5.21
Oves za pomlad . . .	5.87 „ „ 5.89

20 mark . . .	23.51
20 frankov (napoleonov) . . .	19.16
Italijanski bankovci . . .	90.70
C. kr. cekini . . .	17.34
Dne 4. decembra.	
3-2% državne srečke l. 1854. 250 gl. . .	172.50
5% državne srečke l. 1860. 100 gl. . .	164.—
Državne srečke l. 1864. 100 gl. . .	197.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	94.50
Tisne srečke 4% 100 gl. . .	—
Dunavske vravnave srečke 5% . . .	258.50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina
4. 9. zveč	737.4	-1.2	sl. jzh.	oblačno	—
5. 1. zjut	734.4	1.0	sl. svzh.	oblač.	0.0
2. popol.	732.7	6.9	sl. zah.	—	—
Srednja večerajšnja temperatura 1.2 normale: 0.1°.					

Lak, kovinasti, mrzel uporabljen v poljubni boji za pozlatanje, optike, kleparje itd., je v zalogi pri tvrdki **RRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 23 11-6

Razpisuje se 1052 3-3

služba organista in cerkvenika

v Krškem, ki se more nastopiti s 1. januarjem 1901. Prosilec mora biti sposoben voditi moški zbor. Plača je 600 kron v denarji in nekaj postranski dohodkov.

Cerkveno predstojništvo v Krškem, dné 29. novembra 1900.

DR. JANKO BREJC

zagovornik v kazenskih zadevah

v Ljubljani, na Dunajski cesti

Medjatova hiša.

889 17

Nova zdravju koristna pijača je nova **kisikova sodovica**, imenovana

„Eau d'Oxygen“, ki se izdeluje v laboratoriju **lekarne „pri orlu“**

Mr. Ph. Mardetschlager-ja, lekarnarja in kemika v Ljubljani.

Ta pijača ima poleg osvežujočega tudi človeški organizem oživljajoči učinek, ker ima v sebi obilico kisika, vslep česar se odlikuje, čista ali spojena z drugimi prmesi, kakor vinom ali sadnimi sokovi, meji vsemi naravnimi ali umetnimi ogljikovimi vodami. Vsebinske sifonske steklenice stane 30 h. takozvane kraherl-steklenice stane 20 h. — Pazi naj se na v steklo vtisnjen napis „Eau d'Oxygen“ in ime **Mardetschlager**. 1062 (3-1)

Lepa in primerna božična in novoletna darila

priporočam slavnemu občinstvu

vse novosti (Secession) v zlatenini in srebrnini, prave švicarske zlate, srebrne in nikelnaste žepne ure,

različne budilke,

veliko izbiro kina-srebra, tudi jedilna oprava (Besteck),

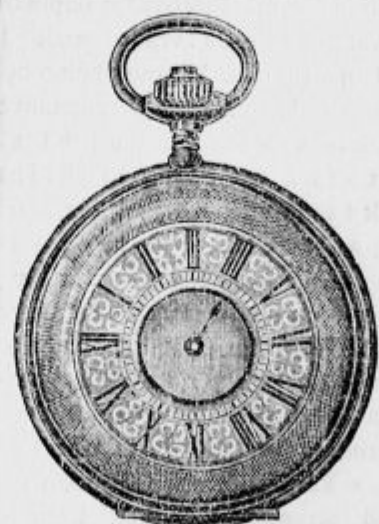
lepe, krasno izdelane stenske ure. novost (Secession) v bitju.

šivalne stroje iz najbolj izkušenih tovarn, s petletnim jamstvom.

Za vsako uro jamčim.

Ceniki brezplačno in poštne prosti.

Franč Čuden, urar v Ljubljani. Glavni trg šte. 25, nasproti rotovžu. 1063 2-1

Dunajska borza.

Dne 5. decembra.		20 mark . . .	23.51	Dunavske vravnave posojilo l. 1878 . . .	106.—	Salmove srečke, 40 gl. . .	180.—
Skupni državni dolg v notaj . . .		20 frankov (napoleonov) . . .	19.16	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	93.75	St. Genois srečke, 40 gl. . .	203.—
Skupni državni dolg v srebru . . .		Italijanski bankovci . . .	90.70	Priporočene obveznice državne železnice . . .	417.—	Waldsteinove srečke, 20 gl. . .	—
Avstrijska zlata renta 4% . . .		C. kr. cekini . . .	17.34	„ „ južne železnice 3% . . .	334.10	Ljubljanske srečke . . .	50.—
Avstrijska krona renta 4% 200 kron . . .		Dne 4. decembra.		„ „ južne železnice 5% . . .	119.75	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl. . .	270.50
Ogorska zlata renta 4% . . .		3-2% državne srečke l. 1854. 250 gl. . .	172.50	„ „ dolenskih železnice 4% . . .	99.50	Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. . .	6196.—
Ogorska krona renta 4% 200 . . .		5% državne srečke l. 1860. 100 gl. . .	164.—	Kreditne srečke, 100 gl. . .	400.—	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl. . .	805.—
Ogorska srečka renta 4% 200 . . .		Državne srečke l. 1864. 100 gl. . .	197.—	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl. . .	350.—	Akcije južne železnice, 200 gl. sr. . .	112.—
Kreditne delnice, 160 gl. . .		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	94.50	Avstrijskega rudočega križa srečke, 10 gl. . .	45.50	Splošna avstrijska stavbiška družba . . .	143.—
London vista . . .		Tisne srečke 4% 100 gl. . .	—	Ogorskega . . .	22.—	Montanska družba avstr. plad. . .	453.50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. . .		Dunavske vravnave srečke 5% . . .	258.50	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl. . .	13.60	Trboveljska premogarska družba, 70 gl. . .	450.—
				Rudolfove srečke, 10 gl. . .	59.—	Papirnih rubljev 100 . . .	254.50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izrebanju namenjane dobitke. — Promene za vsako zrebanje. Kulska izvešitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.